

Edunvalvonnan ja hammaslääkärin työn sisältö

Olisi kysyttävä nykyistä paljon useammin, mitä oikein haluamme. Mikä on sen toiminnan sisältö ja tarkoitus, jota varten olemme saaneet koulutuksemme ja jota päivittäin teemme. Näitä kysymyksiä ja niihin liittyviä jäsenkunnan edunvalvontaa sekä asian-tuntijan roolia pohdittiin toukokuussa Hammaslääkäriliiton valtuuston kokouksessa Vantaalla.

Perimmäinen tehtävämme hammaslääkäreinä ei ole tasapainoilla kunnan vuosittaisen talousarvion ja sen riittävyden, jonojen eikä tietojärjestelmien tallenteiden kanssa. Järkevä, näyttöön perustuva potilaan ja väestön terveyden edistämiseen tähtäävä toiminta tulee kuitenkin aina aikaa myöten edullisimmaksi. Hoitoon pääsyn mahdollisuudet, hoitojärjestelmät ja niihin liittyvät resurssit pitäisi suunnitella terveystaloudellisesti siten, että ne todella parantavat toimintaa eivätkä vain siirrä menoja yksiköstä toiseen.

Hoidamme ihmisiä. Työmme sisältö on siinä, mitä tapahtuu näille ihmisille ja heidän sairauksilleen. Terveystienhoito on ihmisten toimintaa ihmisten kesken. Potilaalle kaikki hänen sairauteensa tai ongelmaansa liittyvä on ensiarvoisen tärkeää. Arkiseltakin vaikuttavat ratkaisut ovat potilaalle ainutkertaisia. Eettiseltä kannalta onkin hyvä pohtia, vääristävätkö esimerkiksi lisääntyvän kulutuksen myötä kaupallisella etukortilla kertyvät bonuspisteet sairaan ihmisen tarpeita ja lääkärin työn sisältöä.

Valtuuston keskustelussa pääasioita olivat ammattikunnan perusarvot ja edunvalvonnan päätehtävät. Keskeiseksi asiaksi nousi terveystaloudellisten päätösten vaikutus koko ammattikunnan toimintamahdollisuuksiin. Etenkin suurten kaupunkien terveyskeskusvaltuutettujen kautta välittyi väsymys muuttuneisiin työolosuhteisiin, työn sisältöön ja sen hallitsemattomaan paljouteen. Tuntui kuin tämä osa ammattikuntaa olisi koko ajan sammuttamassa jotakin akuuttia tulipaloa, ja kaikki muut työpaikan tehtävät olisivat jääneet tekemättä. Terveystaloudellisuuden pitämisen mielekkäänä ja houkuttelevana tuleekin olemaan keskeinen osa edunvalvontaa. Yhtä tärkeää on turvata yksityissektorin toimintaedellytykset. Terve kilpailukyky mahdollistaa tavallisen potilaan kannalta tärkeän hoitopaikan valinnan hyvän hoidon suhteen. Sairausvakuutuskorvaus on yhteiskunnan tuki potilaalle ja kohdistuu vain hänelle sairaudesta aiheutuviin hoitokustannuksiin. Ammattikunnan yhteiset arvot pohjautuvat mahdollisuuteen tehdä laadukasta työtä hyvien hoitokäytäntöjen mukaisesti erilaisissa työpaikoissa. Se on ammatin arvostuksen ja siinä jaksamisen peruspilari. Yksi Liiton lähiajan haastavimpia tehtäviä onkin luoda hyvän työpaikan kriteerit ja haastaa esimiehet toimimaan kaikkien parhaaksi niiden hengen mukaisesti.

Korkeatasoisen peruskoulutuksen ja jatkokoulutuksen turvaaminen yliopistojen opetusresursseissa ovat myös

tärkeä osa edunvalvonnan yhteiskunnallista keskustelua. Laadukas ja opiskeluun alusta alkaen motivoiva koulutuksen sisältö houkuttelevat alalle lahjakkaita opiskelijoita, jotka vuorostaan antavat hankkimansa tieto- ja taidon terveydenhuollon käyttöön hyvänä osaamisena.

Onkin ilo kertoa se myönteinen asia, että Helsingin, Turun ja Oulun yliopistoihin haki hammaslääketiedettä opiskelemaan yhteensä 486 opiskelijaa. Valintakokeen jälkeen heistä opinnot pääsee aloittamaan noin 110.

Akateemisen koulutusjärjestelmän on kuitenkin luotava monipuolinen kosketuspinta tavalliseen hammaslääkärin työhön erilaisissa toimintaympäristöissä. Tämä on mahdollista kehittämällä käytännön palvelun valintamahdollisuuksien myötä kliinistä mestari-kisälli-oppimista niin julkisella kuin yksityisellä puolella. Silloin arkisen lääkärin työn knopit ja opitut viisaudet jalostuvat jatkokäyttöön. Hammaslääkärit arvostavat omaa työtään ja kokevat, että myös potilaat arvostavat heidän työtään. Tämä kävi ilmi tuoreessa työhyvinvointitutkimuksessa.

Edunvalvonnessa on uskallettava puhua rohkeasti myös rahasta ja ansiotasosta. Akavan kevään liittokokouksessa nousi eri edustajien puheenvuoroissa voimakkaasti esille tuore selvitys Suomen korkeakoulutetun väestön jälkeestä jääneestä ansiotasosta, joka oli ostovoimaltaan vanhojen EU-maiden toiseksi huonoin. Tässä tutkimuksessa oli ansiotasossa huomioitu myös yhteiskunnan tukema koulutus. Kokouksessa vierailut pääministeri Matti Vanhanen toi esille puheessaan huolensa siitä, miten käy Suomen kilpailukykyyn, jollei meillä ole työelämässä osaaavia ja hyvin koulutettuja ihmisiä kehittämässä uusia asioita.

Toivottavaa onkin, että myös yhteiskunnan päättäjät arvostavat työtämme ja hyvää suomalaista hammashoidon laatua. Se ei välttämättä ole itsestään selvää eikä ole syntynyt ilman työtä sen eteen. Hyvä koulutus on etuoikeus, mutta yhtäläinen etuoikeus on saada osakseen hyvää hoitoa parhaalta mahdolliselta asiantuntijalta. On aina hyvä pitää mielessä, miten haluaisimme itseämme tutkittavan ja hoidettavan, kun kerran joka tapauksessa sairastumme.

Ahneus on yksi ihmisen ikävistä synneistä, mutta ammatissa eteenpäin pyrkiminen ja menestyminen ei voi olla terveessä yhteiskunnassa kielletty asia, ei lääkäriltäkään. Hammaslääkäriliitto yhdistää meidät ammattikuntana ja kehittää sekä ylläpitää yhteisiä ammatillisia arvoja. Samalla voimme vaikuttaa aktiivisesti siihen, että potilaan parasta edistävä terveystaloudellisuus otetaan huomioon yhteiskunnan päätöksenteossa. Lääkäri on potilaan hyväksi toimiva asiantuntija. Siten ammattikunnan myönteinen julkisuuskuva ja onnistunut edunvalvonta kulkevat käsikädessä.

LIISA LUUKKONEN